

Zări i etape

Radu Dincă

Adevărat e ceea ce iubești.
Lucian Blaga

Zări i etape este menită, după cum mărturisește autorul, Lucian Blaga, „să îți fie un foc intelectual, să te educe o conștiință, să creeze o atmosferă” în rândurile noilor generații. Opera cuprinde „tatonări, încercări, prefigurări” în domenii luxuriante de activitate spirituală (filosofie, artă, estetică), oferind cititorului un pănjen de preocupări, în spatele cărora se prefigurează idei ce vor constitui mai apoi piatra unghiulară a sistemului filozofic al autorului. În Prefa realizată de autor în 1945, acesta consideră că lucrările publicate între anii 1919-1930 pot alcătui o structură monolitică, neincluzând printre acestea teza sa de doctorat publicată în 1922 cu titlul de „Cultură și conștiință”, întrucât aceasta cuprindea o problematică prea abstractă ceea ce ar fi trebuit „unitatea de atmosferă” a volumului.

Deși se resimte influența expresionismului german aproape la tot pasul, nu este mai puțin adevărat faptul că, lucrarea vorbește în cel mai pur grai românesc, fiind expresia unor trăiri și experiențe petrecute în spațiul socio-cultural autohton și formulate de Lucian Blaga Omul-Poet. Pentru a rezolva problemele atacate autorul propune o metodă, pe cât de ingenioasă și elegantă, pe atât de precisă: metoda cultural-mitică. Considerând că inteligența omenească nu este „o misterioasă fabrică de adevăruri absolute”, ci „un factor determinant în sânul realității, un centru de activitate spontan, un creator de ficțiuni, de mituri”, Blaga adoptă o viziune metafizică, reconsiderând metodele de investigare a realității aflate la dispoziția

omului. Recomand cartea mai ales celor care vor să-și completeze sau să aprofundeze cunoștințele din domeniile artei, istoria artei, estetică, deoarece, atât sub aspectul cantitativ, cât și calitativ lucrarea înfățișează lectorului cunoștințe într-un stil care facilitează lectura, în comparație cu mult mai riguroasele cursuri de specialitate. Ideile revelate de operă sunt dintre cele mai fecunde. Cititorul poate descoperi universuri mitico-filosofice noi, poate pleca pe urmele lui Goethe, Nietzsche, Spengler sau Keyserling adâncind problematicile filosofice în care acestea s-au avântat; este cu alte cuvinte un prilej de frământări cognitive, de iscodiri, de duceri-mai-departe ale gândului.

Aforismele din „Pietre pentru templul meu” (1919) reprezintă - întocmai ca și „Poemele luminii” (1919) -, citându-l pe Iorga „bucăți de suflet” din Ființa Omului-Poet. Fiecare aforism în parte deschide o lume, sădind parcă în sufletul lectorului laten a unui rod.

În eseu „Fele unui veac” (1926) Blaga susține ideea existenței unui „paralelism” între năzuințele manifestate în filosofie, politică, artă și știință, considerând că există elemente particulare de cultură (gânduri filosofice, drame, tablouri, ipoteze științifice etc.) în cele mai izolate creații ale unei epoci, în care răzbate „o înclinare de ansamblu”.

„Fenomenul originar” (1925) prezintă o metodă (ipoteză) de sorginte gotheană (metodă nu în sensul de sistematizare și încremenire a unui demers, ci într-un sens fecund, de transcendere a domeniului de aplicabilitate și proiectare în universalitatea), care la început urmărea sondarea tainelor universale din perspectivă științifică. În „Daimonion” (1930) se prezintă tot o viziune gotheană fecundă, însă de această dată, asupra demonicului.

Lucrarea ar putea fi citită ca un Prolegomene la Trilogia, prefigurând problematici ce se vor regăsi abordate sub alte unghiuri, în sistemul blagian.

Gândurile a teaptă parcă să fie duse mai departe...

Râsul de mai târziu

Cristian Ungureanu

Am făcut păpuși din umbre
cu guri încleștate
de piatră
și obraji fierbinți de plumb.
Un cer deasupra lor am pus,
un zâmbet de cerneală;
pe sfori murdare a coborât
soarele
iar din cioburi de cristal
și-au băut viața.
În blugi de aramă
s-au înfipt
trupurile lor mirosind
a ghiveci de lut
și aspidistră.
Din cochiliile melcilor
s-au născut
șerpuind întortocheate
în spatele meu,
mereu.

Fântâni cântând

Pe pietre căzuse cerul
iar din călcâiele sale frânte
în iarbă crudă
și rouă nebăută de zei
norii și se scurgeau.
Rădăcini cocosate de timp
șerpuiau pe sub pământ,
păsări de rubin
dormeau la margini de râu.
copacii forfoteau de frunze
lăcrimând lumină,
eu eram fântâna cântând
în umbra lor.

Pagina 11 (Turnul Funarilor):

Dan Marius
Drăgan, Calea
Robilor

Traseul de lectură:

